

Planprogram kommuneplanens arealdel Vefsn 2040

Vedtatt i kommunestyret 6.9.2023

Innholdsfortegnelse

(Klikk på sidetall i innholdsfortegnelsen for å komme til aktuelt punkt)

1. Overordna mål	3
2. Om kommuneplanen	4
3. Premisser for planarbeidet	4
3.1 Internasjonale forventninger	4
3.2. Nasjonale krav og forventninger	5
3.3 Regionale føringer	5
3.4 Kommunale føringer	6
4. Prosessplan	6
4.1 Naturressurser	6
4.1.1 Vi vil legge til rette for utnytting av grus og mineralressurser.	6
4.1.2 Vi vil hindre nedbygging av viktige naturressurser.	6
4.1.3 Vi vil legge til rette for produksjon av fornybar energi.	6
4.2 Landbrukstiltak	7
4.2.1 Vi vil klargjøre for godkjenning av større nydyrkingsfelt (>50 daa).	7
4.2.2 Vi vil legge til rette for ny aktivitet på gardsbruk og nye landbrukstilknnyta næringer. .	7
4.2.3 Vi vil ta vare på fraflytta bolighus på landbrukseiendommer.	8
4.2.4 Vi vil legge til rette for at landbrukseiendom ute av drift selges som tilleggsjord.	8
4.3 Reindrift	9
4.3.1 Vi vil hindre at nye tiltak kommer i vegen for flytteleier, kalvingsområder og andre viktige områder for reindriften; vi vil åpne for utbygging av nødvendige gjerdeanlegg.	9
4.4 Tomter	9
4.4.1 Vi vil ha nødvendig tilgang på eneboligtomter i nærområdet til Mosjøen.	9
4.4.2 Vi vil legge til rette for utbygging av sentrumsnære leilighetsbygg og eldreboliger.	9
4.4.3 Vi vil sikre landbruksområder og kulturlandskap mot utbyggingspress.	9
4.4.4 Vi vil styrke bosettinga i områder som er utsatt for fraflytting.	10
4.4.5 Vi vil skjerme sårbar natur mot spredt hyttebygging.	11
4.4.6 Vi vil legge til rette for spredt utbygging av fritidsboliger i deler av kommunen.	11
4.4.7 Vi vil at alle byggetomter skal plasseres på trygg grunn.	11
4.4.8 Vi vil redusere faren for naturulykker i bebygde områder.	12
4.5 Samferdsel	12
4.5.1 Vi vil ha god infrastruktur til alle boligfelt i kommunen.	12
4.5.2 Vi vil legge til rette for sykkelturnisme.	12
4.5.3 Vi vil ha et interkommunalt nett av snøscooterløyper.	13
4.6 Friluftsliv	13
4.6.1 Vi vil sikre tilgang til både urørte og tilrettelagte friluftsområder.	13
4.6.2 Vi vil sikre barnehager og skoler adgang til turområder og arenaer for utendørs læring.	13
.....	13

4.6.3 Vi vil sikre tilgangen til strandsonen for folk flest.	13
4.6.4 Vi vil legge til rette for sjørelaterte tiltak i nødvendig omfang.	14
4.6.5 Vi vil sikre adkomst fra sjø til land.	14
4.7 Næringsareal	14
4.7.1 Vi vil sikre areal for næringsetableringer utenfor sentrum.	14
4.7.2 Vi vil sikre areal for større næringsetableringer.....	15
4.8 Miljø	15
4.8.1 Vi vil ha reint vatn i bekker, elver og innsjøer.	15
4.8.2 Vi vil at folk skal kunne etablere seg i lite støyende omgivelser.	15
4.8.3 Vi vil ta vare på sårbare biotoper og naturområder.	16
4.9 Kulturvern	16
4.9.1 Vi vil ta vare på kulturminner.	16
4.9.2 Vi vil det skal bygges fine bygg i et fagert landskap.	16
4.10 Vefsnfjorden/Halsfjorden/Elsfjorden	16
4.10.1 Vi vil legge til rette for bærekraftig forvaltning av fiskeressursene i fjorden.	16
4.10.2 Vi vil legge til rette for trafikken på fjorden.	17
4.11 Gjeldende planverk og eksisterende bebyggelse	17
4.11.1 Vi vil beholde en del gamle tiltak (bygg) sjøl om de i prinsippet strider mot den nye arealplanen.....	17
4.11.2 Vi vil videreføre gjeldende planverk etter PBL og andre lover.....	17
4.12 ROS	17
4.12.1 Vi vil ikke at det skal skje alvorlige ulykker eller ødeleggelser som følge av arealplanlegginga.	17
5. Medvirkning	18
6. Tidsfrister	19
Noter:	19

1. Overordna mål

I Vefsn 2040:

- Vefsn skal være den foretrukne kommunen å bo i på Helgeland
- Har vi god framkommelighet og tilgjengelighet

Folkehelse:

- I Vefsn 2040 er kommunen tilpasset aktiv transport, godt friluftsliv og fysiske aktiviteter i nærmiljøet.
- I Vefsn 2040 har man tilgang til støyfrie friluftslivsområder

Det daglige liv i Vefsn:

- I Vefsn 2040 foretrekker vi å sykle, gå eller ta bussen fremfor å kjøre bil
- I Vefsn 2040 har alle god tilgang til friluftslivsområder
- I Vefsn 2040 er det mindre behov for bil
- I 2040 er Vefsn en destinasjon for vinteraktiviteter

Næringsarealer:

- Vefsn skal ha god tilgang til nye næringsarealer
- I Vefsn 2040 er kommunen tilrettelagt for en sunn blanding av næringer

Miljø

- I Vefsn 2040 skal vi ha renere vann
- Vefsn 2040 skal ha infrastruktur som er tilpasset forventete klimaendringer
- Har utslippet av klimagasser gått ned

Landbruk

- Vefsn skal i 2040 ha nok landbruksareal for en produksjon minst på høyde med i dag
- Vefsn skal i 2040 ha beiteareal nok til en produksjon minst som i dag

2. Om kommuneplanen

Kommuneplanens arealdel er en grovmasket, overordnet plan for arealbruken i kommunen. Utenfor regulerte områder er kommuneplanen et av de viktigste styringsverktøya for arealbruken. Plankartet viser arealformål og hensynssoner, og planbestemmelsene klargjør hva som fra kommunens side er tillatt, hva som er forbudt og hva man kan søke om i de forskjellige områdene. Den gjeldende kommuneplanen var ment å gjelde for perioden 2004–2014, og ble vedtatt i 2004. Planprogrammet for en ny plan, som skal gjelde fram til 2040, ble [lagt ut på høring i 2019 \(lenke som bare fungerer i Elements\)](#).

Vi har gjennomgått høringsuttalelser og andre innspill, og ønsker å konkretisere planprogrammet. Vi forsøker å få fram hva *vi vil* for Vefsn fram mot 2040, hvordan arealbruken kan planlegges for at vi skal nå det vi vil, og hvordan planleggingsprosessen bør være. I sum favner målsetningene for samfunnsutviklingen så vidt at flere forsøk på å lage en god kommuneplan har strandet. Vi må derfor begrense ambisjonsnivået til et mer nøkternt nivå. Planen kan forbedres ved rullering, seinest i neste kommunestyreperiode.

Kommuneplanarbeidet er hjemlet i plan- og bygningslovens [§§ 11-1](#) til 11-18. Til grunn for arbeidet ligger den gjeldende kommuneplanen med plandokumenter, forslaget til planprogram for kommuneplan Vefsn 2040 med høringsinnspill og kommunens arealregnskap fra 2023.

3. Premisser for planarbeidet

De juridiske premissene for arealplanen ligger i plan- og bygningsloven. Etter [§ 3-1](#) skal planlegginga ikke bare ta hensyn til god utforming av de bygde omgivelsene og gode bomiljø, men også fremme befolkningens helse, ta klimahensyn, fremme samfunnsikkerhet m.v.

3.1 Internasjonale forventinger

Vefsn er en del av verden, og vi planlegger ikke bare for oss sjøl. Også i Vefsn er vi forpliktet til å arbeide for å nå [FNs bærekraftsmål](#).¹⁾

3.2. Nasjonale krav og forventninger

Regjeringa har i statsråd 20.6.2023 vedtatt «[Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)», siden forkorta «nasjonal forventning». ²⁾

Videre må vi forholde oss til:

Kommunal- og distriktsdepartementets «[rettleiar om planlegging av fritidsbustader](#)» (2022)

Statlige planretningslinjer for [differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen](#) (2021)

Veileder: [Planlegging for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse](#) i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder (LNFR-områder) (Kommunal- og distriktsdepartementet 2020)

Statlige planretningslinjer for [klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#) (2018)

Statlige planretningslinjer for [samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging](#) (2014)

Rikspolitiske retningslinjer for [barn og planlegging](#) (1995)

Rikspolitiske retningslinjer for [verna vassdrag](#) (1994).

Forskrift om [konsekvensutredninger](#) (2017), i lys av [kommunaldepartementets veileder](#) og en eldre [veileder fra miljøverndepartementet](#)

3.3 Regionale føringer

[Sametingets planveileder](#) (2020).

[Fylkesplan for Nordland 2013-2025](#), med arealpolitiske retningslinjer

[Regional plan for vannforvaltning 2022–2027](#), vedtatt av fylkestinget 2022

[Regional plan om vannkraft i Nordland](#), vedtatt av fylkestinget 14.06.2021

[Regional plan for klima og miljø](#), vedtatt av fylkestinget 14.06.2021

[Regionalplan for landbruk i Nordland 2018–2030](#)

[Regional plan for by- og regionsenterpolitikk 2017–2025](#)

[Regional plan for Vefsna](#), vedtatt av fylkestinget 02.06.2014, [med kart](#).

[Fylkesdelplan for Vevelstad og deler av Vefsn, Grane og Brønnøy kommuner](#) (Lomsdal/Visten), vedtatt av fylkestinget 11.06.2007

3.4 Kommunale føringer

[Kommuneplanens samfunnsdel 2017–2029](#) (med arealpolitiske retningslinjer på s. 21–22), vedtatt i kommunestyret 21.06.2017

4. Prosessplan

4.1 Naturressurser

4.1.1 *Vi vil legge til rette for utnytting av grus og mineralressurser.*

Områder for bergverksdrift, steinbrudd og massetak markeres med arealformål i planen.

Utredning: Eksisterende og planlagte driftsområder defineres og kartfestes. Aktuelle områder er trolig tilstrekkelig planavklart allerede, men dersom det i planprosessen blir aktuelt å avsette nye områder til slike formål, kan det utløse krav om konsekvensutredning etter forskriftens vedl. 1 punkt 19. I så fall må et bredt spekter av interesser må involveres. Evt. konsekvensutredninger må avklare overordnede problemstillinger, detaljer må avklares på reguleringsplannivå.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [8.4](#), [12.2](#).

4.1.2 *Vi vil hindre nedbygging av viktige naturressurser.*

Viktige naturressurser markeres med hensynssone i planen.

Utredning: Vi baserer oss på opplysninger som er alt er kjent for kommunen, kontrollert mot registreringer i NGUs berggrunnskart og løsmassekart.

Tiltaket bidrar til at FNs bærekraftsmål nr. [8.4](#) kan realiseres også på lang sikt.

4.1.3 *Vi vil legge til rette for produksjon av fornybar energi.*

I nasjonal forventning nr. 32 forventer regjeringa at det «blir lagt til rette for meir fornybar energiproduksjon, særleg i område med kraftkrevjande næringsutvikling. Det er viktig å sikre god balanse mellom meir fornybar energi og miljøomsyn». I Vefsn er det neppe aktuelt å legge til rette for ny storstilt kraftutbygging før 2040. I Drevja- og Fustavassdraget gjelder rikspolitiske retningslinjer, som verner vassdraga mot vasskraftverk over 1 MW.⁴⁾ Regional plan for Vefсна åpner for utbygging av små vasskraftverk (opp til 10 MW) dersom utbygginga ikke kommer i konflikt med verneverdier. Disse bestemmelsene bør videreføres i arealplanen. Utenom de verna vassdraga kan utbygging av slike småkraftverk være lettere å få til.

Det kan være nødvendig å si noe om anlegg for utnytting av solenergi.

Utredning: Utbyggingsinteresser må veies mot naturverdier, hensyn til friluftsliv og hensynet til landbruk og reindrift. Gjeldende arealplan nevner flere vassdrag som kan være aktuelle for utbygging av småkraftverk. Noen av disse er bygd ut siden 2004, de fleste gjenstår. Det blir for ambisiøst å ta stilling til utbygging av småkraftverk i disse vassdraga gjennom kommuneplanens arealdel. Evt. utbygging må avklares ved søknadsbehandling etter [energiloven](#).

Kommunen bør vurdere om den kan ha nytte av planbestemmelser knyttet til utforming av anlegg for solenergi.

Grunneierlag, friluftslivsorganisasjoner, naturvernorganisasjoner er velkomne til å gi innspill.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [7.2](#), nr. [8.3](#), [8.4](#), [9.1](#), [9.4](#).

4.2 Landbrukstiltak

Landbruket er bærebjelken for næringslivet på bygdene. Når vi ønsker levende bygder, må vi legge til rette for at landbruket får utvikle seg på en bærekraftig måte, økonomisk og miljømessig. Samtidig utvikler landbruket seg i symbiose med andre næringer og samfunnet for øvrig. Derfor ligger det landbrukspolitikk også i tiltak under 4.4.

4.2.1 Vi vil klargjøre for godkjenning av større nydyrkingsfelt (>50 daa).

Høringa har ikke gitt innspill om større areal som det er ønskelig å dyrke opp.

Utredning: Dersom det innen 15. 10. kommer innspill på slike areal, må de utredes etter [forskrift om nydyrking § 6](#) før de evt. tas inn i planen.

Involvering av bondelag, friluftslivorganisasjoner, naturvernorganisasjoner.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [2.3](#), [2.4](#), [2.a](#), [8.4](#)

4.2.2 Vi vil legge til rette for ny aktivitet på gardsbruk og nye landbrukstilknyttede næringer.

Gjeldende kommuneplan har denne formuleringa for LNF-A-områder: «Bebyggelse og andre inngrep som skal fremme et av planformålene, kan tillates når det ikke er i strid med de øvrige planformål. Med planformål menes naturvern, naturinformasjon, enkle tiltak for tilrettelegging for friluftsliv, tiltak som bidrar til økt aktivitet for stedbunden næring, utmarksdrift og hytter til eget bruk for gårder i drift.» Bør denne formuleringa videreføres for alle LNFR-områdene?

Det bør åpnes for spredt landbrukstilknyttede næringsvirksomhet på visse vilkår. I LNFR-områder med gardsbebyggelse kan det tillates stedbundne næringer som baserer seg på landbruksressursene på gården, som beskrevet i en veileder fra 2005, «[Landbruk pluss](#)». Bør rammen utvides til å gjelde næringer som bygger på ressursene i bygda, sjøl om utøveren ikke driver tradisjonelt landbruk?

Eksempel: Et gardssagbruk bør ikke være i strid med planen, sjøl om drifta er basert på at mye av tømmeret kjøpes inn. Et gardsysteri bør heller ikke være i strid med planen, sjøl om mesteparten av melka kjøpes inn. En traktorgarasje med utstyr for rundballepressing bør ikke være i strid med planen, sjøl om garden har avvikla husdyrholdet og bare driver leieslått.

Utkast til bestemmelse: I område X åpnes det for byggetiltak som er nødvendige for næringsdrift på landbrukseiendommer, basert på tilgjengelige landbruksressurser i området. Det forutsettes personlig eierskap, ivaretatt boplikt, estetiske krav til bygninger (fortrinnsvis tre som byggemateriale). Med landbruksressurser forstås ressurser for jordbruk, husdyrbruk, skogbruk, utmarksbruk, gårdsturisme.

Gjennom planarbeidet må landbruksområda i kommunen deles inn i høvelige geografiske enheter, og det må sies noe om omfang av etableringer i hver lokalitet.

Utrekning av erfaringer med behandling av slike initiativ etter gjeldende kommuneplan. Tiltak det foreslås åpnet for må konsekvensutredes.

Involvering av bondelag, bygdelag.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [8.1](#), [8.2](#), [8.3](#), [8.9](#).

4.2.3 Vi vil ta vare på fraflytta bolighus på landbrukseiendommer.

Våningshus nr. 2 (kårboliger) bør kunne deles fra landbrukseiendom dersom delinga er godkjent etter [jordl. § 12](#) og dersom øvrige hensyn tilsier at huset i framtida bør brukes som bolighus.

Gardstun med våningshus, evt. også skogshusvær, seterhus eller fritidsbolig, bør kunne deles fra når eiendom selges som tilleggsjord til nabobruk, med det arealomfang som kan tillates ved behandling etter [jordlova § 9](#) og [§ 12](#). Det bør settes en romslig arealgrense – gjerne 5 daa.

Vi bør formulere kriterier som blir avgjørende ved behandling av evt. søknader, men konkrete vurderinger etter jordlova må tas av jordlovmyndighetene i evt. søknadsprosesser.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [11.1](#).

4.2.4 Vi vil legge til rette for at landbrukseiendom ute av drift selges som tilleggsjord.

Forrige punkt, med mulighet for fradeling av tun, fritidsbolig og evt. tomt, er tiltak som kan motivere eiere av landbrukseiendommer ute av drift til å selge tilleggsjord til nabobruk. Dersom kommunal saksbehandling har vært til hinder for omsetning av tilleggsjord, bør dette rettes på.

Involvering av bondelag.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [8.1](#), [8.4](#).

4.3 Reindrift

Vefsn har en samisk arv å ivareta, og reindriften er viktig for den samiske kulturen.

4.3.1 Vi vil hindre at nye tiltak kommer i veien for flytteleier, kalvingsområder og andre viktige områder for reindriften; vi vil åpne for utbygging av nødvendige gjerdeanlegg.

Slike områder er kartfestet; de gamle karta må oppdateres i dialog med reinbeitedistrikt og statsforvalteren. Vi bør vurdere om jernbanen gjennom Vefsn er tilstrekkelig sikret med gjerdeanlegg og evt. åpne for slike anlegg i nødvendig omfang. Kommunen må konsultere representanter for samiske interesser når foreslått arealbruk vil kunne påvirke deres interesser direkte.

Utredning: Vi må få oversikt over hvilke registreringer som er gjort på kart, og etterspørre oppdaterte kart hos statsforvalteren. Vi må identifisere tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser.

Samlegjerder kartfestes på Skjåmoen, ved Ømmervatnet/Mjåvatnet, nord for Ømmervassvegen og sør for Korgfjellet.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [2.3](#), [11.4](#)

4.4 Tomter

4.4.1 Vi vil ha nødvendig tilgang på eneboligtomter i nærområdet til Mosjøen.

Dette målet er innfridd med planavklart areal på Andås, Hals og Kulstad.³⁾ Disse områdene blir lagt inn i arealplanen eller kommunedelplanen for sentrum.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [11.1](#), [11.2](#).

4.4.2 Vi vil legge til rette for utbygging av sentrumsnære leilighetsbygg og eldreboliger.

Slike tomter bør finnes i området som dekkes av kommunedelplanen for sentrum, og kan legges til side her.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [11.1](#), [11.2](#), [11.3](#).

4.4.3 Vi vil sikre landbruksområder og kulturlandskap mot utbyggingspress.

Kommuneplanen må legge til rette for et sunt og sterkt landbruk som næringsgrunnlag for vefsnbygdene i 2040. I deler av kommunen er landbruksareal utsatt for utbyggingspress som på sikt

kan svekke grunnlaget for landbruket. Planen bør fastsette kjerneområder for landbruk der spredt boligbygging ikke kan tillates; i stedet bør det henvises til areal der boligfelt kan utvides/reguleres.

Utredning av hvilke områder som med fordel kan karakteriseres som kjerneområder for landbruk. Evt. byggefelt som kan reguleres innafor kjerneområdene må konsekvensutredes før de evt. markeres med planformål i kartet.

Involvering av grunneierlag, bygdelag, bondelag.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [12.2](#)

4.4.4 Vi vil styrke bosettinga i områder som er utsatt for fraflytting.

Vi vil ta hele Vefsn i bruk, og i områder utsatt for fraflytting, bør enkeltfradelinger av boligtomter tillates, når hensynet til jordvern er tilstrekkelig ivaretatt, jf. [jordlova § 9](#) og [jordl. § 12, fjerde ledd](#). I nasjonal forventning nr. 19 forventer regjeringa at «Det blir lagt til rette for å utvikle gode lokalsamfunn i bygd og by, i små tettstader og spreiddbygde område med tilgang til bustader og tenester i tråd med kommunale føresetnader og behov.» I dette ligger også at kommunen ikke bør legge opp til et bosettingsmønster som er så ressurskrevende at det offentlige ikke kan følge opp godt nok med tjenester, som skoleskyss og heimetjeneste.

Det bør ikke tillates fradeling til boligformål på tomter som ikke kan nås med helårs bilveg. Er det andre bosatte områder kommunen ikke ønsker nye boligtomter i?

Vi bør styrke Mosjøen som by og Granmoen og Elsfjord som lokale sentra i kommunen. Spredt boligbygging kan være positivt for bygdemiljøet der utbyggingspresset er så lite at regulering av boligfelt ikke er noe høvelig virkemiddel. Kommunen bør støtte opp under gode lokalsamfunn der de er.

Planfaglige vurderinger taler likevel for at vi bør være tilbakeholdne med å legge til rette for ny bosetting utenom landbruksnæring i de delene av kommunen som er avhengig av ferje for å nå inn til et kommunesenter. Det samme kan gjelde områder med mer enn 30 min. kjøreavstand fra byen eller 15 min. avstand fra alternativt lokalt senter – som Eiterådalen, Herringen sør for Almdalselva, Fjordvegen utenfor Utnes, bygdene på sørsida av Luktvatnet m.v. Dersom planen ikke tar hensyn til dette, kan vi fram mot 2040 få store offentlige utgifter ved å gi hele kommunen et forsvarlig tjenestetilbud.

Åpning for spredt boligbygging må konsekvensutredes områdevis.

Involvering av bygdelag. Avklaring av geotekniske kriterier i samråd med NVE.

4.4.5 Vi vil skjerme sårbar natur mot spredt hyttebygging.

Nye fritidsboliger bør fortrinnsvis bygges i regulerte hyttefelt eller ved fortetting i etablerte hytteområder. Nye hyttefelt bør reguleres med bilveg fram til feltet. Hytter med innlagt vatn må knyttes til renseanlegg. Hytter må tilpasses landskapet ved plassering og utforming.

Avklaring av områder det det ligger til rette for regulering av hyttefelt. Utredning av evt. områder der arealplanen åpner for fortetting.

Vurdering av om det bør stilles detaljkrav til bebyggelse i planbestemmelsene.

Involvering av grunneierlag, friluftslivsorganisasjoner og naturvernorganisasjoner.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [15.4](#), [15.5](#).

4.4.6 Vi vil legge til rette for spredt utbygging av fritidsboliger i deler av kommunen.

I deler av kommunen der interessen for hyttetomter er for liten til at det er hensiktsmessig å regulere hyttefelt, kan vi fortsatt legge til rette for fradeling av enkelttomter til fritidshus. Men omfanget av LNFR-områder med adgang til spredt hyttebygging bør begrenses jamført med gjeldende plan. Vi bør ta stilling til om arealet kan avgrenses ved at slike tomter må legges mindre enn 1 (evt. 1,5) km fra bilveg (i vegløse strøk langs fjorden: 1 km fra båthavn), ellers bør det stilles samme krav som i regulerte felt.

Det bør stilles konkrete krav til utforming av hytter og tomter, og omfang og lokalisering må konkretiseres. Åpning for spredt utbygging må konsekvensutredes områdevis, herunder både rasfare og utredning av evt. problem knyttet til utslipp.

Involvering av grunneierlag, friluftslivsorganisasjoner og naturvernorganisasjoner. Samordning med regelverk i nabokommuner vurderes.

4.4.7 Vi vil at alle byggetomter skal plasseres på trygg grunn.

I områder som kan være utsatt for snøskred, leirskred eller flom, må risikoen for slike hendelser vurderes før det blir gitt tillatelse til tiltak. Gjennom planlegginga må vi også ivareta konsekvenser av forventede klimaendringer. Arealplanlegging er det viktigste virkemiddelet for å unngå naturfare. Kommunene har ansvaret for at dette blir gjort.

NVE har utarbeidd fare- og aktsomhetskart; fareområder markeres med hensynssone i plankartet. Også aktsomhetsområder må markeres, med tilhørende planbestemmelser. Det må gis bestemmelser om håndtering av overvatn og flomveger. Hensyn til samfunnssikkerhet inngår i konsekvensutredninger ved utbygging.

Avklar med NVE hvordan fare kan vurderes i aktsomhetssoner.

Bidrar til realisering av bærekraftsmål nr. [11.1](#), [11.5](#).

4.4.8 Vi vil redusere faren for naturulykker i bebygde områder.

Der det er fare for at rasulykker skal ramme bebygde områder, bør det vurderes forebyggende tiltak.

NVE og kommunen vurderer tiltak som kan redusere faren for snøskred fra Øyfjellet. Forbud mot flatehogst i lia under Øyfjellet vurderes.

Et område vest for Mosjøen settes av til rassikring, men må evt. detaljprosjekteres i egen plan.

Bidrar til realisering av bærekraftsmål nr. [11.1](#), [11.5](#).

4.5 Samferdsel

4.5.1 Vi vil ha god infrastruktur til alle boligfelt i kommunen.

Med infrastruktur menes bl.a. vatn, avløp, adkomst, buss, gang/sykkelveg, datakommunikasjon.

I arealdelen er det aktuelt å tegne inn gang- og sykkelveger eller -traséer fra boligfelt til Mosjøen, evt. til lokale sentra. Disse må høres med vegmyndigheter i fylket og kommunen. Vi bør stille krav om god infrastruktur når det anlegges nye boligfelt.

Bred involvering.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [3.6](#), [11.2](#), [13.2](#).

4.5.2 Vi vil legge til rette for sykkelturisme.

Det burde være en gjennomgående trygg sykkeltrasé gjennom kommunen, fra sør til Mosjøen og videre i nordvest til Leirfjord og nordaust til Hemnes.

Planen bør avklare i hvilken grad dette er mulig å få til, og dersom det ikke er mulig, i hvilken grad vi kan få til en delvis løsning. Kartlegging av muligheter i samarbeid med sykkelklubb eller turistkontor?

Involvering av turistkontor, bygdelag, sykkelklubb og Helgeland friluftsråd.

Tiltaket bidrar til å realisere FNs bærekraftsmål nr. [8.9](#).

4.5.3 *Vi vil ha et interkommunalt nett av snøscooterløyper.*

Det er godkjente snøscooterløyper mellom Vefsn, Grane, Hattfjelldal og Hemnes. Disse er lagt slik at de samtidig bidrar til å skjerme deler av kommunen mot uønsket motorferdsel. Det er aktuelt å supplere med ei ny løype austover fra Elsfjord. Samtidig må «de store sammenhengende stille områdene» ivaretas.

Løypene og bestemmelsene er hjemlet i motorferdselsloven og på privatrettslig grunnlag. Det må åpnes for justeringer av traseene, blant annet ut fra naturgitte forhold.

Konflikt med reindrift, landbruk, friluftsliv og biotopvern konsekvensutredes.

4.6 Friluftsliv

4.6.1 *Vi vil sikre tilgang til både urørte og tilrettelagte friluftsområder.*

Vefsn har store muligheter for friluftsliv. Disse må synliggjøres i planen – og kanskje suppleres?

Helgeland friluftsråd kontaktes for registrering av viktige friluftsområder. Friluftsområder sikres normalt som LNFR-områder, bruk av hensynssoner kan vurderes.

4.6.2 *Vi vil sikre barnehager og skoler adgang til turområder og arenaer for utendørs læring.*

Det er ønskelig å bevare skolenes utfluktsområder og beskytte disse mot utbygging.

Formulering fra 2004-planen; områdene bør tegnes inn på nytt i samarbeid med skoler/barnehager. Markeres som hensynssoner.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [4.7](#), [4.a](#).

4.6.3 *Vi vil sikre tilgangen til strandsonen for folk flest.*

Den effektive strandsonen – et inngrepsfritt belte inntil 100 m fra sjøen og 50 m fra større vassdrag – skal skjermes mot utbygging og privatisering. Allmennyttig tilrettelegging må kunne tillates. Vi må arbeide for å redusere barrierewirkningen jernbanen har mot strandsonen.

Effektiv strandsone kartfestes. Det bør ikke tillates utbygging i områder som har spesiell verdi i forbindelse med friluftsliv og allmenn ferdsel, naturkvaliteter, naturmangfold, kulturmiljø og landskap.⁵⁾

Det må etableres sikre lovlige krysningspunkt der jernbanen går langs Vefsna samt ved Drevja stasjon.

4.6.4 Vi vil legge til rette for sjørelaterte tiltak i nødvendig omfang.

*På landbrukseiendom bør det kunne bygges naust i strandsonen til egen bruk. Landbrukseiendom som ikke grenser til sjøen, kan gjøre avtale om bygging av naust på naboeiendom. Slik nausttomt kan evt. fradeles slik at eiendomsretten knyttes til landbrukseiendommen som bruker naustet. Et antall nausttomter bør kunne deles fra landbrukseiendom dersom øvrige hensyn tilsier at tomte bør brukes som nausttomt.*⁶⁾

Naust i strandsonen bør bygges for adkomst sjøvegen. Det bør gis bestemmelser om utforming av naust, med bestemmelser om oppfylling ut over eksisterende terrengnivå, krav om bygg med enkle vegger uten isolasjon, uten vindu og ikke tillates innredd for overnatting. Maks mål, fargekrav. Omfang, lokalisering.

Involvering av grunneierlag, friluftslivsorganisasjoner, naturvernorganisasjoner.

4.6.5 Vi vil sikre adkomst fra sjø til land.

Det er trolig bygd ut et tilstrekkelig antall flytekaier til privat bruk langs Vefsnfjorden. Nye flytekaier bør bygges som fellestiltak, og de må utformes slik at de ikke er til ulempe for båttrafikken på fjorden.

Gjennom planprosessen bør vi ta stilling til om vi skal gi bestemmelser om omfang og lokalisering.

Involvering av grunneierlag, friluftslivsorganisasjoner, naturvernorganisasjoner og kystverket.

4.7 Næringsareal

4.7.1 Vi vil sikre areal for næringsetableringer utenfor sentrum.

Behovet for næringsareal på bygda vil til en viss grad imøtekommes gjennom punkt 4.2.2 ovenfor. Gjennom høringa er det kommet innspill på næringsareal flere steder i kommunen:

- ved fv. 78 X Ømmervassvegen (Kommermoen)
- ved E6 X Ømmervassvegen (Hatten)
- Holandsvika/Nyland

- Granmoen
- kraftkrevende industri på gnr. 206, 207 og 208

Vi må ta stilling til hvilke vi skal gå videre med, og avklare arealbruken i hvert enkelt tilfelle. Areal avsatt til flyplass mellom Drevvatnet og Elsfjord må revurderes. Nye næringsareal konsekvensutredes før de evt. markeres med arealformål i plankartet. Konsekvensutredningene må avklare overordnede problemstillinger, detaljer må avklares på reguleringsplannivå.

Involvering av konkrete bygdelag, MON.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 9.1, 9.2,](#)

4.7.2 Vi vil sikre areal for større næringsetableringer.

Har vi tilstrekkelig med sentrale næringsareal?

Arealregnskapet viser at kommunen har behov for at det avsettes mer sentralt næringsareal. Involvering av grunneierlag, friluftslivsorganisasjoner og naturvernorganisasjoner. Nye næringsareal konsekvensutredes før de evt. markeres med arealformål i plankartet. Konsekvensutredningene må avklare overordnede problemstillinger, detaljer må avklares på reguleringsplannivå.

Dersom det er aktuelt å tilrettelegge for større etableringer sentralt i Vefsn i første del av planperioden, bør arealet meldes inn som en del av planprosessen nå.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 9.1, 9.2,](#)

4.8 Miljø

4.8.1 Vi vil ha reint vatn i bekker, elver og innsjøer.

Vi må hindre ny forurensning fra nye tiltak, samtidig som vi bør kreve nødvendige tiltak i eldre boliger og fritidshus. Vi bør sette inn tiltak for å hindre avrenning fra jordbruksareal, gjødsellager og siloer.

Det vurderes i hvilken grad det er hensiktsmessig å gi bestemmelser som begrenser utslipp fra ulike kilder. Anlegg for drikkevatt må ivaretas.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [6.3, 6.6.](#)

4.8.2 Vi vil at folk skal kunne etablere seg i lite støyende omgivelser.

Vi må gjennomgå kjent kunnskap fra støykart slik at støy synliggjøres i arealdelen.

4.8.3 Vi vil ta vare på sårbare biotoper og naturområder.

Blant truslene mot disse kvalitetene er hyttebygging, kraftutbygging, skogbruk og annen næringsutbygging. Skogbruket er regulert i eget lovverk, utbygging reguleres av Plan- og bygningsloven, bl.a. gjennom denne arealplanen. Det må knyttes bestemmelser til tiltak nevnt i punkt 4.1.3, 4.4.5, 4.4.6.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål [15.1](#), [15.4](#), [15.5](#).

4.9 Kulturvern

4.9.1 Vi vil ta vare på kulturminner.

Det bør utarbeides en kulturminneplan for kommunen. Denne kan innarbeides i kommuneplanen ved rullering av planen. Inntil kulturminneplanen foreligger, kan vi vurdere om planbestemmelsene bør gi generelle føringer for å sikre kulturminnevernet.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [11.4](#).

4.9.2 Vi vil det skal bygges fine bygg i et fagert landskap.

Det bør stilles estetiske krav til nye bygg og landskapsutforming. I nasjonal forventning nr. 24 forventer regjeringa at «Kommunene bruker arkitektur som eit verktøy i samfunnsutviklinga og definerer lokale ambisjonar for arkitektur og byggjeskikk».

Vi kan videreføre visjonen om trebyen Mosjøen. Hytter må tilpasses terrenget. Til hus og næringsbygg kan det stilles estetiske krav, slik det er lagt opp til i samfunnsdelens arealpolitiske retningslinjer.

4.10 Vefsnfjorden/Halsfjorden/Elsfjorden

4.10.1 Vi vil legge til rette for bærekraftig forvaltning av fiskeressursene i fjorden.

Områder for fiskeoppdrett, fiske, vern av villaks. Elsfjorden (som en del av Ranfjorden) og Vefsnfjorden innafor Bjørga (Vistvågan) er nasjonale laksefjorder. Planutvalget vedtok 07.09.2018 i sak 45/18 at «Vefsn kommune vil ivareta sine sjøarealer gjennom revisjon av kommuneplanens arealdel».

På bakgrunn av arbeidet som ble gjort i samband med «Kystplan Helgeland», vurderes det om hensynet til villfiskbestanden kan tillate nye akvakulturanlegg i tilgrensende sjøområder. I

Vefsnfjorden og Ranfjorden (Elsfjorden) ønskes ikke oppdrettsanlegg for laksefisk. Områder avsatt til akvakultur i Halsfjorden i dagens plan vurderes videreført.

Bidrar til realisering av FNs bærekraftsmål nr. [14.2](#).

4.10.2 Vi vil legge til rette for trafikken på fjorden.

Fjorden er ei viktig ferdselsåre, og nye tiltak må ikke være i veien for etablerte farleier.

Farleiene etter fjorden bør markeres på kart.

4.11 Gjeldende planverk og eksisterende bebyggelse

4.11.1 Vi vil beholde en del gamle tiltak (bygg) sjøl om de i prinsippet strider mot den nye arealplanen.

Det bør gå fram av planen i hvilken grad gamle bygninger og tiltak som står i strid med planen, skal kunne videreutvikles, fornyes og evt. gjenoppføres.

4.11.2 Vi vil videreføre gjeldende planverk etter PBL og andre lover.

Kommunens planstrategi har et mål om å redusere antall planer på overordnet nivå, slik at hele kommunens areal på sikt skal dekket av kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Mosjøen. Kommunedelplan Mosjøen skal i utgangspunktet ikke endres gjennom denne arealplanen. De øvrige delplanene vurderes opptatt i arealplanen i løpet av planprosessen. I nasjonal forventning nr. 47 forventer regjeringa at «Ved revidering av arealdelen i kommuneplanen, vurderer kommunen om tidlegare godkjend arealbruk skal endrast av omsyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpassing, samfunnstryggleik og eit føremålstenleg utbyggingsmønster».

Eldre reguleringsplaner som bør gjennomgås og evt. videreføres. Fylkesdelplaner, naturreservat, vedtak om vassdragsvern og nasjonalparken må legges inn i planen med arealformål.

4.12 ROS

4.12.1 Vi vil ikke at det skal skje alvorlige ulykker eller ødeleggelser som følge av arealplanlegginga.

Som en del av planarbeidet skal det lages en risiko- og sårbarhetsanalyse. Deler av planen skal konsekvensutredes, som nevnt under hvert punkt i planprogrammet.

Etter forskrift om konsekvensutredninger § 6 skal kommuneplanen arealdel konsekvensutredes når planene fastsetter rammer for visse tiltak nevnt i vedlegg til forskriften. For kommuneplanens arealdel skal forslaget til planprogram skille mellom krav til utredning av enkeltområder og krav til utredning av planen som helhet; hvis det i kommuneplanens arealdel tas sikte på å utrede konsekvensene av et konkret tiltak, må dette framgå av planprogrammet (§ 13). Konsekvensutredningen av kommuneplanens arealdel skal bare omfatte de delene av planen som fastsetter rammer for fremtidig utbygging og som samtidig innebærer endringer av den gjeldende planen (§ 18 andre ledd). Konsekvensutredningen kan begrenses til å redegjøre for virkningene planen får på overordnet nivå (§ 18 første ledd).

Departementets veileder presiserer tre krav til konsekvensutredningen for kommuneplanens arealdel:

- Det skal gis en beskrivelse av virkninger for miljø og samfunn av hvert av de nye utbyggingsområdene planen omfatter.
- Konsekvensutredningen skal også inneholde en vurdering av de samlede arealbruksendringene i planen, dvs. hvordan miljø og samfunn blir påvirket av summen av de foreslåtte enkeltområder.
- Konsekvensutredningen skal legges ut på høring, og når det påpekes mangler, kan det måtte utføres tilleggsutredninger som høres på nytt før plansaken kan tas opp til sluttbehandling.

I nasjonal forventning nr. 18 forventer regjeringa at i «konsekvensutgreiingar skal alternativ, samla verknader av føreslegen arealbruk og sumverknader vurderast». Konsekvensutredningene bør ikke gjøres mer omfattende enn det som er nødvendig ut fra planens virkninger – jf. punkt 6, der regjeringa forventer at en «tilpassar detaljgraden i planar og utgreiingar til behovet».

5. Medvirkning

Alle med interesse for utviklinga i Vefsn fram mot 2040 kan medvirke til at kommunen planlegger så godt og tjenlig som råd. Jo flere som engasjerer seg, dess bedre kan vi planlegge.

I **oppstartfasen** har organisasjoner og enkeltpersoner vært invitert til å gi innspill til ønsket arealbruk. Det har vært arrangert politisk planverksted og bygdemøter. Et trettitalls innspill og et titalls høringsuttalelser er journalført.

Planfasen vil innledes med at planprogrammet kunngjøres, både i lokalpresse og på egne nettsider. Også i denne fasen av arbeidet vil kommunen være mottakelig for innspill til planarbeidet. Næringsorganisasjoner, politiske organisasjoner og aktuelle lag og foreninger tilskrives og inviteres til å medvirke. Men folk trenger ikke vente på en invitasjon for å si sin mening. Kommunen vil gjennomføre befaringer og møter etter behov. Som en del av planfasen må mange tiltak konsekvensutredes. Ungdomsrådet inviteres til å være med å utforme et medvirkningsarbeid for barn og unge i planprogrammet.

I **høringsfasen** legges planforslag og konsekvensutredninger ut til offentlig ettersyn. Også her vil enkeltpersoner og organisasjoner med interesse for kommunens arealbruk bli invitert til å uttale seg om planforslaget. Reinbeitedistrikta har bedt om informasjonsmøte i forkant av at planen legges ut på høring. Når høringsa avdekker ulike syn på virkemiddelbruken, vil vi gjennom møter eller annen tjenlig dialog forsøke å finne fram til omforente løsninger.

Alle innspill vil bli lest, og alle skriftlige, signerte innspill vil følge planen fram til politisk behandling. Dersom du ikke greier formulere deg skriftlig, kan du henvende deg på annen måte, og be om hjelp

til å få journalført innspillet. Innspilla må vurderes opp mot hverandre og opp mot den utviklinga som ønskes i Vefsn. Det er til sjuende og sist ei politisk vurdering.

6. Tidsfrister

De vedtatte temaene skal vurderes og evt. utredes videre fram mot årsskiftet.

Arbeidsmålet er å legge fram et forslag til kommuneplan til første gangs behandling i mars 2024, slik at den kan legges ut til offentlig ettersyn med høringsfrist i mai 2024. Da kan ferdig plan behandles og evt. vedtas i september 2024.

Noter:

1) Det ligger ei lenke i hver figur, slik at en ved å klikke på figuren (evt. CTRL+høyreklikk) får opp ei nettside med informasjon fra fn.no om hvert enkelt bærekraftsmål.

2) Kongen i statsråd vedtar hvert fjerde år et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, jf. [plan- og bygningslovens § 6-1](#). Det nyeste forventningsdokumentet har et bilde fra Sjøgata i Mosjøen på side 2 – et eksempel på at god kulturminneforvaltning blir lagt merke til. Det er lagt ei lenke til dokumentet i teksten, og tilsvarende for andre sentrale dokument det er vist til.

3) Arealregnskapet viser at det trolig er tilstrekkelig med eneboligtomter i Vefsn; ny sentral boligbygging bør skje i leilighetsbygg og annen konsentrert utbygging.

4) 1 MW = 1000 kW. Andåsforsen kraftverk, som er Helgelandskrafts minste vasskraftverk, har til sammenlikning en installert effekt på 2 MW, mens Forsland kraftverk i Leirfjord og Kaldåga kraftverk i Drevja har en installert effekt på henholdsvis 7 MW og 15 MW. Småkraftverka i Elsfjord – Kinnforsen, Kvassteinåga og Skravelåga kraftverk – har en installert effekt på henholdsvis 3 MW, 4,3 MW og 5 MW.

5) Jf. «Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen», punkt. 10.2, 1. ledd.

6) «Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen», punkt. 10.2–10.4 åpner for «å tillate visse tiltak nær sjøen, som for eksempel brygger, naust, næringstiltak og sjørettede reiselivsplanlegg». Fellesanlegg bør prioriteres, og terrenginngrep bør minimeres.